

PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 50/26

U Luxembourggu 14. travnja 2026.

Presuda Suda u predmetu C-590/23 | Pelham (Pojam „pastiš“)

Sud pojašnjava doseg iznimke „pastiša“ u kontekstu „glazbenog uzorkovanja“ (*sampling*)

Tom se iznimkom nastoji osigurati pravedna ravnoteža između zaštite autorskog prava i zaštite slobode umjetnosti

U kontekstu dugotrajnog spora u vezi s preuzimanjem uzorka (*sample*) glazbenog djela njemačke skupine Kraftwerk, Sud pojašnjava doseg iznimke „pastiša“, koja omogućuje korištenje elemenata djela zaštićenih autorskim pravom bez prethodnog ovlaštenja nositeljâ pravâ.

Sud utvrđuje, među ostalim, da ta iznimka obuhvaća uratke koji podsjećaju na jedno ili više postojećih djela, uz jasno uočljive razlike u odnosu na njih, i koji se koriste nekima od njihovih karakterističnih obilježja zaštićenih autorskim pravom, uključujući „uzorkovanje“ (*sampling*), s ciljem da se s tim djelima uspostavi umjetnički ili kreativni dijalog koji je kao takav prepoznatljiv. Taj dijalog može poprimiti različite oblike, osobito oblike otvorene stilske imitacije navedenih djela, odavanja počasti tim djelima ili humoristične ili kritičke poredbe s tim istim djelima.

Njemačka glazbena skupina Kraftwerk objavila je 1977. fonogram na kojem se nalazi glazbeno djelo „Metall auf Metall“.

Dvojica osnivača te skupine pokrenula su postupak pred njemačkim sudovima protiv dvojice skladatelja glazbenog djela „Nur mir“ kao i protiv proizvođača fonograma na kojima se to djelo pojavilo 1997. (i ponovno 2004.), društva Pelham GmbH. Prigovaraju¹ im da su povrijedili, osobito, pravo srodno autorskom pravu koje imaju kao proizvođači fonograma² time što su u elektroničkom obliku kopirali uzorak (*sample*) od otprilike dvije sekunde ritamske sekvencije iz glazbenog djela „Metall auf Metall“ i taj uzorak unijeli u obliku uzastopnih ponavljanja u glazbeno djelo „Nur mir“.

U tom sporu, koji traje već više od 20 godina³, preostaje riješiti pitanje je li to uzorkovanje nakon 7. lipnja 2021. dopušteno kao korištenje radi „pastiša“. Na taj je datum u Njemačkoj stupila na snagu iznimka od autorskog prava i pravâ proizvođača fonogramâ kojom se dopušta, radi karikature, parodije ili pastiša, reproduciranje, distribucija i priopćavanje javnosti objavljenog djela.

Budući da se ta iznimka temelji na pravu Unije⁴, Savezni vrhovni sud zatražio je od Suda da pojasni doseg pojma „pastiš“.

Sud odgovara da iznimka „pastiša“⁵ obuhvaća uratke koji podsjećaju na jedno ili više postojećih djela, uz jasno uočljive razlike u odnosu na njih, i koji se koriste nekima od njihovih karakterističnih obilježja zaštićenih autorskim pravom, uključujući „uzorkovanje“ (*sampling*), s ciljem da se s tim djelima uspostavi umjetnički ili kreativni dijalog koji je kao takav prepoznatljiv⁶. Taj dijalog može poprimiti različite oblike, osobito oblike otvorene stilske imitacije navedenih djela, odavanja počasti tim djelima ili humoristične ili kritičke poredbe s tim istim djelima.

Kako bi se moglo utvrditi da se koristi „radi“ pastiša, dovoljno je da osobe koje poznaju postojeće djelo iz kojeg su elementi posuđeni mogu prepoznati svojstvo „pastiša“. Stoga nije potrebno utvrditi da se korisnik namjeravao koristiti djelom u takve svrhe.

Sud primjećuje da se tim tumačenjem iznimke „pastiša” osigurava pravedna ravnoteža između zaštite slobode umjetnosti i zaštite autorskog prava, kao i pravne sigurnosti.

Na Saveznom vrhovnom sudom je da odluči o sporu koji je pred njim, uzimajući u obzir odgovore Suda. U svojoj odluci kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku Savezni vrhovni sud primijetio je da, u skladu s utvrđenjima iznesenima u postupku koji je prethodio⁷, glazbeno djelo „Nur mir” dovodi do umjetničke poredbe s ritamskom sekvencijom preuzetom iz glazbenog djela „Metall auf Metall” u različitom glazbenom žanru, pri čemu je, unatoč sporijem tempu i ritamskom odstupanju, prepoznatljivo da upućuje na izvornik.

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da u okviru postupka koji se pred njima vodi upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst i, ovisno o slučaju, kratak prikaz](#) presude objavljuju se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova [@](#) (+352) 4303 4293.

Snimke s objave presuda dostupne su na „[Europe by Satellite](#)” [@](#) (+32) 2 2964106.

Ostanite povezani!

¹ Budući da je jedna od dviju stranaka preminula 2020., njezin nasljednik od tada je stranka u postupku.

² Na kojima se nalazi glazbeno djelo „Metall auf Metall”.

³ U odgovoru na raniji zahtjev za prethodnu odluku njemačkog Saveznog vrhovnog suda u istom sporu Sud je već pojasnio da *sampling* može predstavljati povredu pravâ proizvođača fonogramâ kada se provodi bez njegova ovlaštenja. Međutim, korištenje zvučnog uzorka preuzetog iz fonograma u izmijenjenom obliku koji tijekom slušanja nije moguće prepoznati ne predstavlja povredu tih prava, čak i ako nema takvog ovlaštenja (vidjeti presudu od 29. srpnja 2019., Pelham i dr., [C-476/17](#); vidjeti i priopćenje za medije [br. 98/19](#)).

⁴ [Direktiva 2001/29/EZ](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu. U skladu s tom direktivom, države članice mogu predvidjeti iznimke ili ograničenja isključivih prava reproduciranja i priopćavanja javnosti, među ostalim, u slučajevima korištenja radi karikature, parodije ili pastiša.

⁵ Kako je navedena u članku 5. stavku 3. točki (k) Direktive. Sud u tom kontekstu pojašnjava da ova iznimka nije sveobuhvatna odredba (*Auffangtatbestand*), u smislu da bi obuhvaćala svaki oblik kreativnog korištenja materijala zaštićenog autorskim pravom.

⁶ Slijedom toga, pojam „pastiš” ne obuhvaća prikrivene imitacije predmeta zaštite, pa čak ni plagijate.

⁷ Pred Visokim zemaljskim sudom u Hamburgu.